

In memoriam: Vjekoslav Mikecin (1930.–2009.)

VJEKOSLAV MIKECIN, filozof i sociolog, rođen je 1930. u Novigradu kraj Zadra. Osnovnu školu završio je u rodnome mjestu, nižu gimnaziju u Zadru, a maturirao u Virovitici 1952. Studij filozofije i južnoslavenskih književnosti diplomirao je na Filozofskome fakultetu u Zagrebu 1958. gdje je i doktorirao filozofiju 1979.

Od 1956. do 1961. radio je kao suradnik Radio Zagreba i urednik Kulturno-umjetničke redakcije Radio Zagreba. 1961. i 1962. znanstveno se usavršavao u Rimu i Parizu.

Imao je dugo godina (1969.–1991.) na III. Programu Radio Zagreba poznatu i veoma praćenu emisiju *Situacije i dubovna kretanja*, posvećenu suvremenim i aktualnim filozofijskim, sociologijskim i drugim temama i strujanjima.

1966. izabran je za predavača, a potom i višega predavača Sociologije na Medicinske fakultetu u Zagrebu. Od 1978. kao viši predavač na Odsjeku za sociologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, predaje sociologiju kulture i socijalnu povijest ideja. God. 1980. izabran je za izvanrednoga profesora, a 1982. za redovitoga profesora na Odsjeku za sociologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, gdje predaje do umirovljenja 2000., sociologiju kulture, socijalnu povijest ideja i sociologiju religije.

Predavao je i Sociologiju umjetnosti na Filozofskome fakultetu u Zadru, te Hrvatski kulturni identitet na Hrvatskim studijima u Zagrebu. God. 1984. pokreće i vodi na Filozofskome fakultetu u Zagrebu prvi poslijediplomski studij sociologije religije, na kojemu predaju, uz istaknute sociologe, filozofe i povjesničare, i istaknuti teolozi s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Bio je mentor velikome broju magistranada i doktoranada. Držao je predavanja i na više inozemnih sveučilišta.

Sudjelovao je na mnogo međunarodnih znanstvenih skupova, kongresa i kolokvija sa zapaženim priopćenjima i intervencijama. Bio je jedan od pokretača i glavni urednik časopisa *Naše teme*, koji je u tom razdoblju odigrao, uz ostalo, vrlo značajnu ulogu u kritici dogmatskog marksizma i staljinizma, te urednik časopisa *Kulturni radnik* i član savjeta časopisa *Revija za sociologiju*, *Sociologija sela* i *Socijalna ekologija*. Bio je pokretač i urednik više biblioteka u kojima su objavljena brojna djela istaknutih inozemnih i domaćih autora iz područja sociologije, filozofije, teorije umjetnosti, politike, ekonomije itd. Prevodio je s francuskoga, talijanskoga i ruskoga jezika i komentirao radove istaknutih filozofa i sociologa.

Dobitnik je Nagrade grada Zagreba 1969. Bio je dugogodišnji član Matičnoga povjerenstva za filozofiju, sociologiju i politologiju pri Sveučilištu u Zagrebu, predsjednik Savjeta biblioteka Hrvatske (1974.–1977.), zatim predsjednik Kulturno-prosvjetnoga

Copyright © 2009 Institut za društvena istraživanja u Zagrebu – Institute for Social Research in Zagreb
Sva prava pridržana – All rights reserved

sabora Hrvatske, kojega je zadaća bila, uz ostalo, njegovanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture te razvoj kulturno-umjetničkih društava, zatim predsjednik Hrvatsko-talijanskoga društva.

Jedan je od utemeljitelja Hrvatskoga filozofskog društva (1957.). Područja su njegova znanstvenoga zanimanja: suvremena talijanska i francuska filozofija, socijalna filozofija, socijalna povijest ideja, sociologija i filozofija kulture i umjetnosti, sociologija religije, politička sociologija i kritika dogmatskoga marksizma. Najznačajniji znanstveni doprinos ostvario je ipak u području filozofije i sociologije kulture i umjetnosti.

U svojim teorijskim razmatranjima o umjetnosti posebno podvrgava kritici teoriju odraza i doktrinu socijalističkoga realizma i, nasuprot tome, naglašava neporecivost načela slobode umjetničkoga stvaranja i istraživanja.

Od petnaestak njegovih knjiga i brojnih znanstvenih radova ipak bih izdvojio onu zadnju, *Umjetnost i povijesni svijet* u izdanju Hrvatskog filozofskog društva, koja se bavi upravo spomenutom tematikom.

Smisao i zadaća sociologije kulture i umjetnosti, Vjekoslav Mikecin vidi, ispravno, u tome da ona, u teorijsko-metodologijskoj povezanosti s filozofijom kulture i umjetnosti, koje propituju bit i smisao umjetnosti i kulture kao rezultata čovjekova stvaralaštva (*poiesis*), tj. proizvodnje ljudskoga svijeta i oplemenjivanje čovjekova života, da utvrđuje i razviđa društvene uvjete i funkcije umjetnosti i kulture, ali svjesna njihove samostalnosti i samosvjesnosti, što je, pak, predmetom filozofije umjetnosti i estetike.

Dakako, takovo je promišljanje kulture i integralna, strukturalna i djelatna sastavnica svake kulture i kulturnoga identiteta. U tome kontekstu onda i vidimo značajan i temeljan prinos prof. Vjekoslava Mikecina, našega vodećeg sociologa i filozofa kulture i umjetnosti, pionira i doajena tih disciplina ne samo našoj struci, nego i hrvatskoj kulturi uopće.

Pisao je lijepim jezikom i stilom, bio je svestrano obrazovan “galski duh”, uvažen i poštovani profesor, sjajan predavač, zahtjevan, ali pravedan, od kojega su studenti mogli mnogo naučiti, što su oni i cijenili.

Suradnici će ga pamtiti kao krajnje korektnoga kolegu, koji je uvijek bio spreman pomoći, osobito mladim kolegama, a prijatelji kao iskrenoga i pravoga prijatelja.

Smrt je zasigurno najveća čovjekova nepoznanica, misterij o kojemu, za razliku od svih drugih fenomena ljudskoga svijeta, nemamo nikakvoga neposrednog iskustva. Čovjek je nesumnjivo fizički propadljiv prolazan, konačan. To nekako možemo i moramo shvatiti, ali je teško to prihvatiti, pogotovo kada odlaze naši najbliži, prijatelji i suradnici. I ako u ovome tužnom trenutku ima utjehe, onda je utjeha da će njegov duh ostati živjeti u njegovu djelu i njegovim kolegama, prijateljima i najbližima.

Nikola Skledar